

NOTITIE (VERSIE 1.0)

Onderwerp : Uitvoeringsscan afdracht beslag BVV
Van : Frank van Zutphen & John Sietinga (Kenniscentrum Analyse VNG Realisatie)
Aan : Programma Verbinden Schuldendomein VNG Realisatie
Datum : 1 september 2023

Inleiding

In de memorie van toelichting van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet is toegelicht dat gemeenten in de rol van derde-beslagene zelf kunnen afwegen of zij maandelijks of jaarlijks beslag afdragen. Meerdere gemeenten passen een werkwijze toe waarbij de gemeente maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm reserveert voor het jaarlijks (meestal in mei) aan de inwoner uit te betalen vakantiegeld én daarnaast maandelijks 5% afdraagt aan de beslaglegger (hierna: werkwijze A). Op 23 maart 2023 heeft de rechtbank Noord-Holland¹ geoordeeld dat deze werkwijze in strijd is met de wettelijke regels over de beslagvrije voet: met deze werkwijze hebben inwoners maandelijks minder te besteden dan de beslagvrije voet (95% de toepasselijke bijstandsnorm). De rechtbank stelde dat de beslagvrije voet maandelijks dient te worden geborgd.

Naar aanleiding hiervan zijn Kamervragen gesteld. De uitspraak van de rechter en de beantwoording van de Kamervragen² geven zicht op twee werkwijzen van afdracht die het bestaansminimum wel maandelijks garanderen:

- Werkwijze B: Met deze werkwijze reserveert de gemeente maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm voor het vakantiegeld. Zij draagt dit vervolgens 1 keer per jaar af aan de beslaglegger.
- Werkwijze C: Met deze werkwijze betaalt de gemeente het vakantiegeld maandelijks uit aan de inwoner en draagt daarnaast maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm af aan de beslaglegger.

Gemeenten die als derde-beslagene op dit moment werkwijze A toepassen, moeten deze aanpassen naar werkwijze B of C. Dit geldt voor zowel beslagen als verrekeningen. Daarom is er behoefte aan meer inzicht in de uitvoeringsconsequenties van het aanpassen van de werkwijze voor gemeenten die nu werkwijze A toepassen.

Om een eerste indruk te krijgen van de uitvoeringsconsequenties van deze uitspraak van de rechtbank Noord-Holland is in de tweede helft van augustus een uitvoeringsscan uitgevoerd; de resultaten van deze uitvoeringsscan zijn in de voorliggende notitie opgenomen. De resultaten van deze uitvoeringsscan zijn tevens input voor het 'Handelingskader afdracht: maandelijks of jaarlijks'³ en de Q&A op de website van de VNG. Voor de uitvoeringsscan zijn de relevante stukken bestudeerd en is een expertbijeenkomst georganiseerd.⁴

¹ Zie https://schuldingo.nl/fileadmin/Rechtspraak/Rb_Noord-Holland_23_maart_2023.pdf.

² Zie <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D33776>.

³ Hierna: Handelingskader. Zie https://vng.nl/sites/default/files/2023-08/handelingskader_afdracht-maandelijks_of_jaarlijks.pdf.

⁴ Ruim 60 deelnemers namen deel aan deze expertbijeenkomst, waaronder medewerkers van gemeenten en samenwerkingsverbanden en softwareleveranciers.

Deze notitie gaat alleen over de uitvoeringsconsequenties van het aanpassen van de werkwijze bij bestaande beslagen en verrekeningen die op dit moment op werkwijze A worden afgehandeld (huidige / lopende dossiers). Buiten scope van deze uitvoeringsscan zijn hoe te handelen bij (en uitvoeringsconsequenties van) toekomstige beslagen en verrekeningen (nieuwe dossiers) en hoe te handelen als een inwoner expliciet verzoekt om werkwijze A.⁵ Deze vraagstukken zijn wel onderwerp in het Handelingskader en de Q&A.

Juridische onderbouwing aanpassing

In de memorie van toelichting is het onderstaande opgenomen over de bijstandsuitkering⁶ en het vakantiegeld:

In het geval dat de schuldenaar een bijstandsuitkering ontvangt, is 5% van deze uitkering beschikbaar voor aflossing van de schulden. De maandelijkse inhouding van het vakantiegeld bedraagt voor bijstandsgerechtigde ook 5%. Dit betekent dat de gemeente (in de rol van derde-beslagene) op twee manieren de afdracht aan de deurwaarder kan inrichten. De gemeente kan maandelijks 5% afdragen aan de deurwaarder of de gemeente kan de reservering voor het vakantiegeld reserveren voor de afdracht aan de deurwaarder en dit bedrag eens per jaar afdragen in mei. Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe ze de uitvoering inrichten. De uitvoering moet in ieder geval leiden tot een afdracht van 5% van de voor betrokkene geldende bijstandsnorm.

Bij werkwijze A wordt maandelijks én 5% vakantiegeld opgespaard en 5% afgedragen aan de beslaglegger. In 2021 heeft het Ministerie van SZW hierover aangegeven dat gemeenten voor werkwijze A kunnen kiezen, zolang het belang van de inwoner voorop staat. De uitspraak van de rechter - dat de beslagvrije voet maandelijks dient te worden geborgd - geeft een verdere verduidelijking / invulling van de bovenstaande passage uit de memorie van toelichting. De Minister van SZW geeft in de beantwoording van de Kamervragen⁷ aan dat zij de uitspraak van de rechter begrijpt en gemeenten daarom oproept om hiermee rekening te houden in de uitvoering.

Processen

Aanpassen werkwijze

Voor het aanpassen van de werkwijze voor het afdragen van het beslag is een stappenplan uitgewerkt dat gemeenten als derde-beslagene kunnen volgen om te borgen dat de beslagvrije voet gerespecteerd is bij alle afdrachten aan beslagleggers. In de onderstaande tabel zijn deze stappen opgenomen, na de tabel zijn de stappen nader toegelicht.

⁵ Vragen over de uitvoering die daarbij komen kijken zijn bijvoorbeeld: hoe dit verzoek te doen, hoe dit expliciete verzoek te beoordelen, etc.

⁶ Het kan hier gaan om uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW en de IOAZ.

⁷ Zie <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D33776>.

Uit te voeren handelingen	Per ...	Toelichting / aandachtspunten
Vaststellen werkwijze (nu & straks)	Organisatie	- Handelingskader en Q&A VNG
Inventariseren dossiers	Organisatie	- Selectie handmatig of in applicatie
Aanpassen afdracht in dossier	Beslag	- Aanpassen parameters in uitkeringsadministratie - Bepalen reeds opgebouwde vakantiegeld
Communiceren met betrokkenen	Beslag	- Opstellen brief aan beslaglegger & inwoner
Afdracht beslag conform nieuwe werkwijze	Beslag	- Uitbetalen reeds opgebouwde vakantiegeld aan inwoner of beslaglegger

De eerste stap voor de gemeente als derde-beslagene is om vast te stellen of de gemeente op dit moment werkwijze A gebruikt bij het afdragen van het beslag én om vast te stellen wat de nieuwe werkwijze gaat worden. Vanwege hogere kosten van de beslaglegger bij maandelijkse afdracht adviseert de VNG en spreekt ook het Ministerie van SZW de voorkeur uit om in beginsel uit te gaan van werkwijze B (jaarlijkse afdracht van vakantiegeld aan de beslaglegger) en alleen in bepaalde specifieke situaties uit te gaan van werkwijze C. Bij een beslaglegging door het LBIO ten behoeve van alimentatie óf bij aanvullende bijstand (de inwoner heeft ander inkomen, aangevuld met bijstand) ligt werkwijze C voor dat specifieke dossier meer voor de hand dan werkwijze B. Wel kan werkwijze C tot hogere kosten voor de inwoner leiden (de deurwaarder brengt bij maandelijkse afdracht veelal⁸ hogere kosten aan de inwoner in rekening). Het Handelingskader van de VNG gaat nader in op de te maken afweging tussen werkwijze B en werkwijze C.

In het geval dat de gemeente op dit moment werkwijze A hanteert dan moet de gemeente in de tweede stap inventariseren wat de lopende dossiers zijn waarin werkwijze A wordt toegepast. Mogelijk kan dit met behulp van functionaliteit in de uitkeringsapplicatie voor het maken van een selectie van de aan te passen dossiers aan de hand van de specifieke kenmerken van het afhandelen van het beslag.⁹ Het is ook denkbaar dat hiervoor alle dossiers waar een beslag of verrekening actief is individueel geopend en bekeken dienen te worden (ook in de uitkeringsapplicatie).

In de derde stap moet voor alle inwoners met een actief beslag of verrekening de afweging worden gemaakt of werkwijze B of werkwijze C het meest passend is. Het Handelingskader kan gemeenten helpen bij het maken van deze afweging. Tijdens de expertbijeenkomst in het kader van deze uitvoeringsscan gaven de softwareleveranciers aan dat hun softwareapplicatie op dit moment al alle drie de verschillende werkwijzen ondersteunen. Wel moeten gemeenten verschillende parameters aanpassen zodat de afdracht van het beslag vanaf dat moment op de goede manier wordt uitgevoerd. Gemeenten gaven in de bijeenkomst aan dat het hiervoor wel gewenst is dat de softwareleveranciers een werkinstructie schrijven hoe deze aanpassingen praktisch uitgevoerd kunnen worden in de specifieke uitkeringsapplicatie.

⁸ Het LBIO rekent bijvoorbeeld geen maandelijkse kosten.

⁹ Bijvoorbeeld dat sprake is van aanvullende bijstand of dat LBIO de beslaglegger is.

In deze stap moet ook worden berekend hoeveel vakantiegeld er op dat moment al is gereserveerd voor de inwoner. Het is aan te raden om dat gereserveerde bedrag meteen uit te betalen aan de inwoner en niet te wachten tot de reguliere uitbetaling van het vakantiegeld aan de inwoner.¹⁰ Allereerst wordt daarmee zo snel mogelijk de situatie van het tekort bij de inwoner rechtgezet, daarnaast wordt hiermee ook extra (en mogelijk dubbel) werk en risico's in de uitvoering in mei (of juni) voorkomen. Na het aanpassen van de werkwijze kan bij werkwijze B de reservering van het vakantiegeld (en daarmee basis voor de afdracht aan de beslaglegger in mei) weer bij 0 starten. Bij werkwijze C kan vanaf dat moment het vakantiegeld maandelijks uitbetaald worden aan de inwoner. Het is van belang dat de softwareleveranciers dit ook meenemen in hun werkinstructies.

In de vierde stap moet de gemeente de beslaglegger en de inwoner¹¹ informeren over de wijziging van de afdracht van het beslag. Het heeft hier meerwaarde om goede standaardbrieven op B1-niveau te ontwikkelen (mogelijk door de VNG) die gemeenten dan ter inspiratie kunnen gebruiken om hun inwoners en de beslagleggers te informeren. De softwareleveranciers hebben aangegeven dat deze brieven vanuit hun applicaties kunnen worden opgesteld en gegenereerd.

Als alle parameters in de vorige stap goed staan dan kan de gemeente in de vijfde stap het beslag vanaf dat moment op de nieuwe werkwijze uitvoeren en kan de gemeente ook het reeds opgebouwde vakantiegeld aan de inwoner overmaken.

Gemeenten zijn na bespreking van de wijzigingen en het bovenstaande stappenplan gevraagd om in te schatten hoeveel tijd hen dit bij benadering per dossier gaat kosten. Het meest genoemde antwoord voor beslagen was 15 tot 30 minuten, al werd ook 30 tot 60 minuten meerdere keren genoemd en 5 tot 15 minuten een paar keer. Voor verrekenen werden 15 tot 30 minuten en 5 tot 15 minuten het meest genoemd. De tijdsbesteding per beslag komt daarmee iets hoger uit dan de tijdsbesteding per verrekening. Het is van belang dat de aanpassing zorgvuldig wordt gedaan om fouten en risico's te voorkomen en hier voldoende tijd per dossier voor te nemen.

Gemeenten gaven daarbij wel aan dat deze werkzaamheden bovenop de bestaande werkzaamheden komen in een situatie waarbij er al onvoldoende mensen zijn om het werk uit te voeren en deze medewerkers ook al uitvoering moeten geven aan bijvoorbeeld de energietoeslag. Het is daarom wel van belang dat gemeenten ook de tijd krijgen voor het aanpassen van de werkwijze. Meer daarover in de paragraaf over de implementatie.

Bedrijfsondersteunende processen

Uit de analyse komt naar voren dat de uitspraak van de rechter ook het een ander vraagt van de bedrijfsondersteunende processen (SCOPAFIJTH-elementen¹²). Deze opsomming kan als checklist worden gebruikt door gemeenten.

¹⁰ Aandachtspunt is om nog wel te checken wat deze extra uitbetaling betekent voor de fiscale situatie van de inwoner. Hier wordt aandacht aan besteed in het Handelingskader van de VNG.

¹¹ En mogelijk ook andere partijen zoals bv. bewindvoerders.

¹² SCOPAFIJTH is een acroniem voor ondersteunende processen in een organisatie. Hieronder wordt verstaan: Security (en privacy), Communicatie, Organisatie, Personeel, Administratieve organisatie, Financiën, Informatievoorziening, Juridisch, Technologie en Huisvesting. In deze notitie zijn deze elementen alleen beschreven als deze relevant zijn.

Communicatie:

De omzetting kan een aanzienlijke impact hebben op de communicatie en vraagt:

- Aanpassen/opstellen van brieven aan de inwoner en beslaglegger. Het betreft hier brieven voor de aanpassing van de werkwijze vanwege de uitspraak van de rechter en beantwoording van de Kamervragen (van A naar B & van A naar C), brieven voor toekomstige beslagen (voor B & voor C) en brieven voor aanpassing van beslagen vanwege een wijziging in de situatie van de inwoner (van B naar C & van C naar B). Het is van belang dat deze brief begrijpelijk en duidelijk is, waarin (de naar verwachting) vele vragen van inwoners op een goede manier worden beantwoord. Voorbeeldbrieven kunnen hier veel meerwaarde hebben. Het is eveneens verstandig om rekening te houden met een mogelijke toename van vragen van inwoners vanwege deze aanpassingen.
- Aanpassen van de algemene communicatie, denk aan de gemeentelijke website en informatie voor onder andere schuldhulpverlening, wijkteams en welzijnsorganisaties (sociaal raadslieden).

Personeel:

- Het opstellen van werkinstructies voor het aanpassen van de werkwijze door het uitvoerende team (uitkeringsadministratie en eventueel inkomensconsulenten) in aanvulling op het Handelingskader van de VNG en de werkinstructies van de softwareleveranciers.
- Het instrueren/voorlichten van het uitvoerende team en het inplannen van de werkzaamheden.
- Mogelijk regelen van extra capaciteit, afhankelijk van aantal dossiers en de capaciteit van het huidige team.

Financiën:

- Regelen dekking voor extra uitvoeringskosten indien extra capaciteit nodig is.

Juridisch:

- Mogelijk aanpassen van beleidsregels in het geval dat de werkwijze in die beleidsregel is opgenomen. Eventueel moet dit ook worden aangepast in de verordening al zijn hierover geen bepalingen opgenomen in de modelverordening van de VNG.

Technologie:

- Er zijn volgens de softwareleveranciers geen grote aanpassingen van de bestaande applicaties nodig. Zowel werkwijze B als werkwijze C worden al ondersteund. Gemeenten hebben aangegeven erg geholpen te zijn met werkinstructies. Het vraagt van de softwareleveranciers het opstellen van een handleiding met een heldere uitleg hoe te handelen in diverse praktijksituaties. Mogelijk zijn – op de zeer korte termijn – nog specifieke functionaliteiten te ontwikkelen die gemeenten kunnen ondersteunen bij deze omzetting, maar dat is op dit moment nog niet bekend.

Implementatie

De doorlooptijd, die deelnemers aan de uitvoeringsscan nodig denken te hebben, voor het aanpassen van de lopende beslagen en verrekeningen varieert en hangt af van het aantal dossiers (bij sommige gemeenten en samenwerkingsverbanden honderden tot duizenden dossiers) en de huidige of beschikbare uitvoeringscapaciteit. De gemeenten geven aan dat deze aanpassingen niet van de één op de andere dag doorgevoerd kunnen worden. Het is daarom van belang dat

gemeenten ook de tijd krijgen voor het aanpassen van de werkwijze (los van de tijd die nodig is voor het aanpassen van het Handelingskader en de werkinstructies van softwareleveranciers). Het meest genoemd is een doorlooptijd van 1 tot 3 maanden al werd een doorlooptijd van 3 tot 6 maanden ook veel genoemd en een doorlooptijd van meer dan 6 maanden ook verschillende malen. Als een tijdspad wordt afgegeven, dan is het van belang dat dit een reëel tijdspad is dat niet tot problemen in de uitvoering leidt.

Uit het eerder gepresenteerde stappenplan komt naar voren dat het Handelingskader van de VNG en de werkinstructies van de softwareleveranciers nodig zijn bij de uitvoering van de verschillende stappen. Het is daarom nuttig voor gemeenten om te wachten met stap 3 en verder (om dubbel werk te voorkomen) tot het moment dat de werkinstructies beschikbaar zijn en het Handelingskader is aangevuld met de bevindingen uit deze uitvoeringsscan. Het kan al wel nuttig zijn om alvast de inventarisatie van de dossiers uit te voeren om een beeld te krijgen van de werkzaamheden ten behoeve van het inplannen van die werkzaamheden.

Daarnaast noemen gemeenten de volgende randvoorwaarden om dit goed uit te kunnen voeren:

- Een Handelingskader (juridisch onderbouwd dat aansluit bij de praktijk): duidelijke eenduidige kaders en richtlijnen voor diverse situaties (uitgewerkte voorbeelden).
- Een goede werkinstructie per softwareleverancier. Het is van belang dat er een goede aansluiting is tussen deze werkinstructies en het Handelingskader.
- Andere betrokkenen dienen ook goed op de hoogte te zijn van deze ontwikkelingen. Daar ligt ook een belangrijke rol voor het Ministerie van SZW.
 - Beslagleggers: Het is belangrijk dat beslagleggers goed op de hoogte zijn van de wijzigingen. Op dit moment komt het nog regelmatig voor dat beslagleggers incorrecte informatie opnemen in hun brieven aan de gemeente als derde-beslagene (bv. dat er maandelijks moet worden afgedragen). Dit kan tot extra onduidelijkheid en werkzaamheden leiden bij gemeenten.
 - Werkgevers en andere uitkeringsinstanties: Het is belangrijk dat werkgevers en andere uitkeringsinstanties goed op de hoogte zijn van de wijzigingen. Met name bij een aanvullende bijstand en toepassing van werkwijze C is het belangrijk dat de werkgever / uitkeringsinstantie het vakantiegeld maandelijks aan de werknemer uitbetaald, omdat de inwoner anders onder het bestaansminimum uitkomt. Het helpt als zij hiervan op de hoogte zijn in het geval een werknemer / uitkeringsgerechtigde hierom vraagt.
- Voorbeeldbrieven voor inwoners en beslagleggers (VNG).

Aandachtspunten

Tijdens de bijeenkomst zijn ook verschillende aandachtspunten genoemd bij de uitvoering van de wijziging van de afdracht van het beslag. Deels gaat het hier ook over situaties nadat de werkwijze voor de afdracht van de beslagen is aangepast. In beginsel valt dat onderwerp buiten scope van deze notitie, maar voor de volledigheid zijn deze aandachtspunten hieronder wel opgenomen. Het is gewenst dat deze aandachtspunten en onderwerpen ook een plek krijgen in het Handelingskader.

Wijzigingen in de situatie van de inwoner

Veel van de inwoners bij wie beslag op de uitkering ligt of bij wie wordt verrekend, hebben in de loop van een jaar te maken met wijzigingen in hun situatie (bijstandsuitkering, inkomen uit werk,

inkomen uit andere uitkeringen, aanvullende bijstand, etc.). Dat maakt de uitvoering van de afdracht van het beslag complexer en dit kan er bijvoorbeeld toe leiden dat in beginsel werkwijze B wordt gehanteerd (inwoner krijgt een bijstandsuitkering) en dat dit later gewijzigd moet worden naar werkwijze C (als de inwoner inkomsten uit werk of een uitkering in combinatie met een aanvullende bijstandsuitkering krijgt).¹³ Het is van belang dat gemeenten alert zijn op wijzigingen in de situatie van de inwoner (te organiseren via de softwareapplicatie en/of werkprocessen) en de gevolgen daarvan op de afdracht van het beslag. Het is daarom nuttig om in het Handelingskader op te nemen hoe te handelen bij verschillende gebeurtenissen (bv. van bijstandsuitkering naar kleine baan met aanvullende uitkering, wisselende inkomens en in het verlengde daarvan wisselende aanvullende uitkeringen, etc.).

Meerdere werkwijzen naast elkaar

In de praktijk kan het voorkomen dat er verschillende werkwijzen naast elkaar gaan bestaan (een deel van de dossiers op werkwijze B en een deel van de dossiers op werkwijze C). Dit wordt op dit moment al ondersteund vanuit de verschillende softwareapplicaties. Het is en blijft wel van belang dat hier rekening mee worden gehouden bij de afdracht van het beslag.

Verwachtingen van inwoners: krijgen straks geen vakantiegeld meer

Verschillende gemeenten hebben er aandacht voor gevraagd dat inwoners nu eens per jaar vakantiegeld verwachten. In de nieuwe situatie is dat niet meer het geval (ongeacht of het nu werkwijze B of werkwijze C gaat worden). Het is van belang om daar vanuit alle partijen (Ministerie van SZW, gemeenten, beslaglegger, andere betrokkenen) helder over te communiceren.

Een aandachtspunt hierbij is wel het volgende. Het blijft mogelijk om voor werkwijze A te kiezen op expliciet verzoek van de inwoner. Op het moment dat inwoners worden geïnformeerd dat de werkwijze wordt gewijzigd naar werkwijze B of werkwijze C is het dan ook van belang dat al duidelijk is hoe 'op expliciet verzoek van de inwoner' eruit komt te zien. Dit onderwerp valt buiten de scope van deze uitvoeringsscan, maar het is dus wel van belang om hier ook op korte termijn een beter beeld van te krijgen.¹⁴ Anders leidt dit mogelijk tot veel vragen en gedoe in de uitvoering.

Inkomen in combinatie met een kleine aanvullende bijstandsuitkering

Bij een kleine aanvullende bijstandsuitkering draagt de gemeente maandelijks af aan de beslaglegger (werkwijze C). Als de werkgever of andere uitkeringsverstrekker het vakantiegeld niet uitbetaalt, maar reserveert komt de inwoner / werknemer / uitkeringsgerechtigde onder de maandelijks norm voor de beslagvrije voet uit. De inwoner kan de werkgever dan verzoeken om het vakantiegeld maandelijks uit te betalen, maar de werkgever heeft niet de verplichting om dit aan te passen (er ligt immers geen beslag bij de werkgever, waardoor de werkgever ook geen rekening hoeft te houden met de beslagvrije voet). De gemeente heeft geen mogelijkheden om dit te voorkomen (als er beslag op de uitkering ligt dient zij immers af te dragen), maar dit kan wel tot extra uitvoeringsconsequenties leiden als de inwoner bij de gemeente aanklopt vanwege dit probleem. Vandaar dat communicatie (en mogelijk aanvullende actie) vanuit het Ministerie van SZW richting werkgevers en uitkeringsinstanties gewenst is.

¹³ Tijdens de expertbijeenkomst werd ook 'werkwijze D' gesuggereerd, een hybride variant van werkwijze B en werkwijze C. Feitelijk is dat een opeenvolging van werkwijze B en C vanwege wijzigingen in de situatie van de inwoner.

¹⁴ In het Handelingskader wordt hier wel op ingegaan.

Participatiewet in balans

Onderdeel van het wetsvoorstel Participatiewet in balans is een voorstel tot uniformering en standaardisering van de verrekening van het vakantiegeld, het IKB en de eindejaarsuitkering bij aanvullende bijstand. Zo wordt voor het vakantiegeld een werkwijze voorgesteld waarbij het netto-inkomen in een periode wordt verrekend met het recht op bijstand exclusief vakantiegeld in dezelfde periode. Eventueel opgebouwd recht op vakantiegeld over dit inkomen wordt verrekend met de reservering vakantiegeld over de bijstandsuitkering. De concrete uitwerking van de gestandaardiseerde wijze van verrekening volgt nog in een AMvB. Gemeenten zijn gehouden aan deze standaardwerkwijze en dat heeft te zijner tijd mogelijk ook impact op de afdracht van het beslag.

Conclusies

Naar aanleiding van de uitspraak van de rechter en de beantwoording van de Kamervragen door de Minister van SZW is het in beginsel niet meer toegestaan om maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm te reserveren voor het jaarlijks (meestal in mei) aan de inwoner uit te betalen vakantiegeld én daarnaast maandelijks 5% af te dragen aan de beslaglegger (werkwijze A). Gemeenten die op dit moment op die manier handelen, dienen hun werkwijze aan te passen naar werkwijze B (waarbij de gemeente maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm reserveert voor het vakantiegeld en dit vervolgens 1 keer per jaar afdraagt aan de beslaglegger) of werkwijze C (waarbij de gemeente het vakantiegeld maandelijks uitbetaalt aan de inwoner en zij vervolgens maandelijks 5% van de toepasselijke bijstandsnorm afdraagt aan de beslaglegger).

Gemeenten moeten hiervoor inventariseren bij welke dossiers dit speelt, de afdracht in de dossiers aanpassen, communiceren met betrokkenen (inwoners en beslagleggers) en de afdracht van het beslag op de nieuwe manier afhandelen. Er zijn veel verschillende situaties denkbaar en daarom is het van belang dat gemeenten kunnen beschikken over een Handelingskader waarin deze situaties worden uitgewerkt evenals over concrete werkinstructies van de softwareleveranciers zodat stap voor stap duidelijk is hoe te handelen bij het overzetten. Het is daarom ook aan te raden om te wachten met het aanpassen van de informatie in de dossiers, nadat het Handelingskader en de werkinstructies van de softwareleveranciers beschikbaar zijn.

Dit overzetten dient zorgvuldig te gebeuren en gaat daarom ook de nodige tijd kosten. Het merendeel van de deelnemers aan de uitvoeringsscan gaf aan dat dit een tijdsbesteding van 15 tot 30 minuten per beslag gaat kosten (mogelijk iets minder per verrekening). Deze werkzaamheden komen wel bovenop de bestaande werkzaamheden in een situatie waarbij er al onvoldoende mensen zijn om het werk uit te voeren en deze medewerkers ook al uitvoering moeten geven aan bijvoorbeeld de energietoeslag. Het is daarom wel van belang dat gemeenten ook de tijd krijgen voor het aanpassen van de werkwijze (los van de tijd die nodig is voor het aanpassen van het Handelingskader en de werkinstructies van softwareleveranciers). Het meest genoemd is een doorlooptijd van 1 tot 3 maanden voor het uitvoeren van de gemeentelijke werkzaamheden, al werd een doorlooptijd van 3 tot 6 maanden ook veel genoemd en een doorlooptijd van meer dan 6 maanden ook verschillende malen. Gemeenten vragen daarom voldoende tijd voor de aanpassingen.